

Aan de Eerste Kamer der Staten Generaal
Commissie Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs
T.a.v. Griffier Mevr. Jansen
Postbus 20017
2500 ED Den Haag

Geachte mevrouw Jansen,

Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) en de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) hebben een brief opgesteld gericht aan de Commissie Wetenschapsbeleid en Hoger Onderwijs over de Wet Financiering in het Hoger Onderwijs. Dit om de voorziene problemen voor studenten na de invoering van deze wet te verduidelijken. Zou u bijgaande brief kunnen distribueren onder de leden van de commissie?

Bij voorbaat hartelijk dank,

Namens het ISO,

Namens de LSVb,

Sebastiaan den Bak, voorzitter

Irene van den Broek, voorzitter

Geachte leden,

Op 26 september aanstaande zal uw commissie het wetsvoorstel financiering in het hoger onderwijs bespreken. Het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO) en de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) voorzien veel problemen voor studenten wanneer dit wetsvoorstel wordt ingevoerd. Deze brief is bedoeld om die problemen uiteen te zetten en u te laten zien dat deze wet niet zal leiden tot de beoogde verbeteringen in het hoger onderwijs.

Mobiliteit en keuzevrijheid student

Het wetsvoorstel is tegenstrijdig. Aan de ene kant beoogt het wetsvoorstel meer keuzevrijheid voor studenten. Zij kunnen immers hun leerrechten maandelijks inzetten, mogelijk aan verschillende instellingen. Deze keuzevrijheid moet volgens het voorstel zorgen voor meer mobiliteit onder studenten. Dit impliceert dat studenten zonder al te veel moeilijkheden moeten kunnen overstappen. Opleidingen van verschillende instellingen moeten dus qua inhoud, structuur en niveau op elkaar aansluiten. Zoals ook de Raad van State in haar advies onderkent: *"voor vergroting van mobiliteit wordt een zekere mate van inwisselbaarheid tussen verwante opleidingen verondersteld"* (30.387, nr.4).

Echter, het wetsvoorstel beoogt ook vraagsturing, waarbij het de bedoeling is dat instellingen met elkaar zullen concurreren. Dit zal leiden tot differentiatie van opleidingen aangezien men tot meer onderscheid tracht te komen. Door deze differentiatie zal het niettemin wel lastiger worden voor studenten om aansluiting te vinden bij een andere instelling. Daarom is het de vraag of de beoogde mobiliteit ook daadwerkelijk het effect zal zijn van dit wetsvoorstel.

Daar komt bij dat bij de aanvraag van afstuderen alle vakken die gevolgd zijn, mogelijkerwijs aan verschillende instellingen, beoordeeld moeten worden door een examencommissie. Dit geeft extra administratieve lasten en zorgt voor belemmeringen in de mobiliteit van studenten. De doelmatigheid van dit wetsvoorstel is daarom zeer twijfelachtig.

Studenten sneller studeren

Een ander doel van het wetsvoorstel is om studenten sneller te laten studeren. Deze wet is naar onze mening overbodig aangezien studenten in het huidige systeem al genoeg prikkels krijgen om snel te studeren. Zo is er de prestatiebeurs en is het voor de student na 4 jaar studeren alleen nog mogelijk om te lenen. Daarnaast zullen studenten zich steeds meer bewust worden van het feit dat behaalde resultaten tijdens de bachelor bepalend kunnen zijn voor de toelating bij de master. De vraag is of de invoering van leerrechten het doel om studenten sneller te laten studeren kan bewerkstelligen. Bovendien zou de overheid studenten ook op een positievere manier kunnen stimuleren dan door het opwerpen van financiële barrières, bijvoorbeeld door betere studiebegeleiding en meer docenten. Het ISO en de LSVb zijn van mening dat er in het huidige systeem al genoeg stimulansen bestaan die ervoor zorgen dat studenten sneller studeren.

De excellente student

Wanneer een student geen aanspraak hoeft te maken op uitlooptrechten omdat hij nominaal studeert, heeft hij geen recht op uitlooptrechten wanneer hij het op een later moment wil inzetten. Met het oog op een "leven lang leren" pleiten het ISO en de LSVb dan ook voor twee jaar extra leerrechten in plaats van twee jaar uitlooptrechten. Een student kan deze dan sparen en in een later stadium van zijn leven worden ingezet.

Ook wanneer een student twee studies aangaat, waarbij studie 1 wordt gevolgd aan het HBO-instelling en studie 2 wordt gevolgd aan een WO-instelling, moet deze student instellingscollegegeld aan de WO-instelling betalen op het moment dat de student het bachelor-uitlooptrecht moet inzetten. Op de een of andere manier is dit uitlooptrecht dan niet geldig voor de WO studie.

De mogelijkheden voor studenten om zich naast hun eigen studie breder te oriënteren door bij andere faculteiten vakken te volgen worden door de tijdsdruk geringer. Door de invoering van leerrechten wordt de student die meer uit zichzelf wil halen geremd en is de ruimte voor talent ver te zoeken.

Lasten instellingen

Om leerrechten zo flexibel mogelijk te maken zijn leerrechten volgens het definitieve wetsvoorstel per maand inzetbaar. Dit is een zeer goede zaak voor studenten aangezien zij door een verkeerde keuze niet direct een half jaar leerrechten kwijt zijn. Het ISO en de LSVb vragen zich wel af of instellingen met hun huidige capaciteit deze administratieve lasten aankunnen. Zelf hebben instellingen hier geen vertrouwen in en ook uit onafhankelijke onderzoek van Berenschot ("*Contra-Expertise Regeldruk en Administratieve Lastendruk WHOO*", 14-03-2006) blijkt dat de administratieve lasten door de invoering van leerrechten zullen toenemen. Het ISO en de LSVb vrezen dat er chaos ontstaat op het moment dat leerrechten worden ingevoerd zonder verdere voorbereiding en een goed operationeel Studielink. Deze voorziene inefficiëntie van leerrechten gaat ten koste van de student.

Samenhang met de WHOO

De WHOO komt er niet meer voor 1 september 2007. Niettemin hangen de WHOO en leerrechten sterk met elkaar samen; de WHOO schetst namelijk de kaders waarbinnen leerrechten op een goede manier zouden kunnen werken. De motie Tichelaar/Bakker (30.387, nr. 42) probeert de minimale kaders uit de WHOO, die nodig zijn om leerrechten in te kunnen invoeren, te waarborgen. Het ISO en de LSVb voorzien dat het wijzigen van de WHW voor 1 september 2007 door de tijdsdruk voor onzorgvuldigheid zal zorgen. Daardoor zullen de kaders voor leerrechten niet goed geregeld zijn en zullen leerrechten in de praktijk niet goed kunnen worden ingevoerd.

Voorlichting

Studenten hebben het recht om tijdig en goed te worden voorgelicht over veranderingen in het Hoger Onderwijs. Bij de invoering van leerrechten is dit heel belangrijk aangezien verkeerde studieplanning behoorlijke financiële gevolgen kan hebben. De student moet de tijd krijgen om de juiste afwegingen te maken over hoe hij zijn leerrechten zal gaan inzetten. Met het oog op het wetgevingstraject zal de voorlichting veel te laat van start kunnen gaan. De Informatie Beheer Groep start vermoedelijk pas in

januari 2007 met de voorlichting. Dit is volgens het ISO en de LSVb veel te laat. Studenten moeten minimaal 1 (studie)jaar voor de invoering worden voorgelicht. Ook transparante studiekeuze wordt na invoering van leerrechten nog belangrijker. Het samenwerkingsproject Studiekeuze 1,2,3 van OC&W, VSNU, HBO-raad en studentenorganisaties, moet de basis worden voor een goede voorlichting. Echter, de informatie-uitwisseling is niet optimaal en Studiekeuze 1,2,3 is op dit moment dan ook nog niet gebruiksklaar. De invoeringsdatum van leerrechten 1 september 2007 komt veel te vroeg en deze wet is daarom op deze korte termijn onuitvoerbaar.

Het ISO en de LSVb hopen dat u deze punten ter harte neemt en dat u, net als nagenoeg alle andere partijen in het onderwijsveld, ook tot het inzicht komt dat dit wetsvoorstel niet de beoogde verbeteringen zal bewerkstelligen. Zelfs de Raad van State erkent in zijn advies dat *"de in het voorstel opgenomen wijzigingen op zichzelf onvoldoende zijn om de beoogde doelstellingen te bewerkstelligen en in bepaalde opzichten overbodig en tegenstrijdig"* (30.387, nr. 4). Aan dit advies heeft voormalig staatssecretaris Rutte helaas geen aandacht geschonken en heeft het advies naast zich neergelegd. Het ISO en de LSVb erkennen echter de behoefte voor stelselverbeteringen in het Hoger Onderwijs en zijn zeer bereid tot overleg voor een nieuw wetsvoorstel.

Met vriendelijke groet,

Namens het ISO,

Namens de LSVb,

Sebastiaan den Bak, voorzitter

Irene van den Broek, voorzitter

Interstedelijk Studenten Overleg (ISO)
Bemuurde Weerd o.z. 1
3514 AN Utrecht
Tel: 030 230 26 66
E-mail: iso@iso.nl

Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)
Neude 29 bis
3500 BH Utrecht
Tel: 030 231 6464
E-mail: lsvb@lsvb.nl